

Ништа се, заправо, драматично ново није догодило. Тако је то већ годинама, али је, ево, тек сада и јавно пукло. Ово је и иначе време истине и скидања маски. (Што рече један колега – чак је и Шабан Шаулић после много деценија скинуо своју чувену перику.)

Елем, прође још један 1. мај. Још једном су екране преплавиле слике масовних радничких протеста широм света, овога пута, вероватно због кризе, још масовнијих и још агресивнијих него иначе. Негде се протестовало у тишини, достојанствено и претећи мирно, негде, пак, енергично и насилно. Само су, још једном, улице Београда и осталих српских градова биле празнично, чак сабласно – пуне. Готово као на сликама Ђорђа де Кирика. Рекло би се да само у Србији нема никаквих проблема, да су радници овде задовољни, да овде нема експлоатације, беде и незапослености, речју, да је Србија једно од ретких бесконфликтних друштава на овој планети.

Рекох, тако је то мање-више већ годинама, али је овога пута српска радничко-синдикална брука била обогаћена са два пикантна момента. Најпре су Удружени синдикати Србије, на челу са Савезом самосталних синдиката, своје првوماјске демонстрације заказали за 29. април, дакле, два дана раније – што је дословно светски куриозитет. Први мај 29. априла!? Па читава поента је управо у историјском и симболичном набоју самог тог датума, а демонстрирати може било ко и било када. А онда је, ваљда да би образложио свој изостанак и неучествовање свог синдиката у било каквој врсти првوماјских протеста, Бранислав Чанак, лидер званично друге по бројности синдикалне организације, љутито прозвао раднике што за Први мај одлазе на пикник радије него да протестују по Београду. Односно, како се поетски изразио, наши радници за Први мај „више воле да поједу јагње него да изађу на улицу и искажу незадовољство“.

Свега смо се нагледали и наслушали претходних година и праг осетљивости нам је генерално подигнут. Другим речима, на све смо оуглали, гледано појединачно и у целини. Али Чанкова изјава ипак представља нешто што чак и обамрлу српску јавност буди из летаргије. Таква количина несамокритичности, надобудности и ароганције ретко се може срести на једном месту и у једној реченици, као у случају овог мрзовољног

Пише: Ђорђе Вукадиновић
понедељак, 04 мај 2009 23:59

бирократе, који сам себе поставља и реизабира, и коме не пада на памет да се запита није ли та радничка апатија – поред осталог – и спонтани референдум о њему и њему сличним српским синдикалним „лидерима“. Није ли помислио да је ова упадљива пасивност српског радништва последњих година такође својеврсни протест, немоћна реакција радних слојева на лажна обећања и обмане којима су их засипали господин Чанак и демократски опозициони лидери у периоду пре и непосредно после 5. октобра. Није ли му, случајно, пало на памет да извуче консеквенце из таквог стања, прихвати личну одговорност и поднесе оставку на положај који заузима већ готово две деценије? И да ли би господин Чанак себи допустио такав испад да, којим случајем, он и његов синдикат свих ових година не живе од страних донација него од синдикалне чланарине?

Може се расправљати о томе да ли је, шта је и колико је 5. октобар донео ком друштвеном сталежу и групи, а шта Србији у целини – и тај одговор сигурно није црно-бео. Али је такође сигурно да је српско радништво слој који је у овим променама највише изгубио. Броз им је подилазио и нереално их уздизао, Милошевић ситно корумпирао и искориштавао, а поспетооктобарска власт дефинитивно упропастила и презрела. Не рачунајући срећнике у преосталим јавним предузећима и највише пар десетина успешно приватизованих фирми (али у приватизованим фирмама организованог синдиката најчешће и нема), српско радништво је последњих година враћено у положај британске радничке класе из времена првобитне акумулације капитала. Ми више немамо радничку класу, већ лумпенпролетаријат, масу декласираних очајника и лузера без класне свести, солидарности и самопоштовања. А у тој пауперизацији српског радништва, поред досовских политичара и новокомпонованих неолибералних експерата, здушно су учествовали и – што поткупљени, што неспособни – синдикални предводници.

Наравно да је много боље роштиљати и „јести јагње“ са породицом и пријатељима на неком првомајском уранку, него са господином Чанком и њему сличним лажним радничким трибунима симулирати солидарност и борбу за радничка права. У Србији имамо дивљи капитализам, имамо кризу и експлоатацију, али још увек немамо – или више немамо – радничку класу, нити синдикални покрет који се истински бори за радничке интересе. И тако ће бити све док буде довољно јагањаца и лажних радничких трибуна. Али шта ће бити, господо, кад јагањци утихну?